

TARTUNTATAUTILAIN 58 §:N MUKAINEN KIELTOPÄÄTÖS POHJOIS-POHJANMAAN MAAKUNNAN KUNTIEN ALUEELLE 9.1.2022-31.1.2022

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti. Valtioneuvosto antoi 12.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (COVID-19) leviämisen ehkäisemiseksi.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on epidemiatilanteen vaikeutumisen vuoksi tehnyt 29.12.2021 tartuntatautilain 58 § ja 58 g §:n mukaisen päätöksen Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kuntien alueelle (PSAVI/11698/2021) 15.1.2022 saakka.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on 31.12.2021 tekemällään välipäätöksellä kieltänyt Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätöksen (PSAVI/11698/2021) täytäntöönpanon kuntosaleja ja muita yksilöurheiluun tai -liikuntaan käytettäviä sisäliikuntatiloja koskevilta osin.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto seuraa tarkoin lainsäädännön edellyttämällä tavalla tekemiensä rajoituspäätösten ajantasaisuutta.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto kieltää tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kuntien alueella kaikki sisätiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto kieltää tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kuntien alueella kaikki ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 5 (viisi) henkilöä.

Määräys on voimassa ajalla 9.1.2022-31.1.2022.

Päätösten kumoaminen

Tämä päätös kumoaa Pohjois-Suomen aluehallintoviraston tartuntatautilain 58 §:n ja 58 g §:n mukaisen päätöksen PSAVI/11698/2021 ajalta 9.1.2021 alkaen.

Ohjaus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajanjaksosta, jonka aikana tartuntatautilain 58 ja 58 d §:ssä tarkoitetuissa viranomaispäätöksissä (kuten tämä päätös) määrätyt velvoitteet ja rajoitukset koskevat kyseisiä yleisötilaisuuksia, tiloja ja toimintaa riippumatta siitä, edellyttääkö toiminnanharjoittaja tartuntatautilain 58 i §:n mukaisen EU:n digitaalisen koronatodistuksen (koronapassin) esittämistä tilaan yleisötilaisuuteen tai tilaan pääsemiseksi.

Valtioneuvosto on hyväksynyt asetukset koronapassin käytön rajoittamisesta määräaikaisesti. Asetuksilla rajoitetaan koronapassin käyttöä niin, että ajalla 30.12.2021 – 20.1.2022 koronapassia ei voi käyttää yleisötilaisuuksissa ja asiakastiloissa vaihtoehtona alueellisille rajoituksille. Asetus on voimassa Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirien alueella.

Ohjaus EU:n digitaalisen koronatodistuksen käyttöön (käyttö on keskeytettynä)

Koronapassia ei voi ottaa käyttöön rajoitusten vaihtoehtona tällä hetkellä (8.1.2022), joten ohjaus koskee sellaista mahdollisesti tulevaa aikaa, jolloin koronapassin voi mahdollisesti ottaa käyttöön rajoitusten vaihtoehtona.

Jos toiminnanharjoittaja edellyttää toiminnassaan 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalla yleisötilaisuuteen tai tilaan pääsemiseksi EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä, tässä päätöksessä asetetut osallistujamäärää koskevat rajoitukset tai osallistujien sijoittumista koskevat velvoitteet eivät koske kyseistä yleisötilaisuutta, tilaa tai toimintaa.

EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä saa tartuntatautilain 58 i §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla edellyttää seuraaviin tiloihin pääsyn ehtona:

- 1) yleisötilaisuuksiin käytettävät sisä- ja ulkotilat;
- 2) ravitsemisliikkeet;
- 3) kuntosalit ja muut urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisäliikuntatilat;
- 4) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä tai läheisyydessä olevat pukuhuonetilat;
- 5) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
- 6) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
- 7) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
- 8) museot, näyttelytilat ja muut vastaavat kulttuuritilat.

Toiminnanharjoittajan on kirjattava 58 h §:ssä tarkoitettuun suunnitelmaan tieto siitä, että se edellyttää 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta.

Jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on kieltänyt yleisötilaisuuden järjestämisen 58 §:n nojalla kokonaan, todistuksen esittämisellä ei kuitenkaan saa poiketa päätöksessä asetetuista rajoituksista.

Jos asiakas tai osallistuja ei esitä todistusta, toiminnanharjoittajan tulee evätä pääsy yleisötilaisuuteen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajanjaksosta, jonka aikana tässä viranomaispäätöksessä annettu määräys koskee tiloja, yleisötilaisuuksia ja toimintaa riippumatta siitä, edellyttääkö toiminnanharjoittaja yleisötilaisuuteen tai tilaan pääsemiseksi EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä.

Valtioneuvoston asetus (3/2022) tilapäisistä poikkeuksista EU:n digitaalisen koronatodistuksen käytöstä 1.-20.1.2022

Asetuksen 1 §:n mukaan tartuntatautilain (1227/2016) 58 ja 58 d §:ssä tarkoitetuissa päätöksissä määrätyt velvoitteet ja rajoitukset koskevat, poiketen siitä, mitä mainitun lain 58 i §:n 3 momentissa säädetään, kyseisiä yleisötilaisuuksia, tiloja ja toimintaa riippumatta siitä, edellyttääkö toiminnanharjoittaja mainitun pykälän 1 momentissa tarkoitetun EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä. Valtioneuvoston asetus on voimassa mm. Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirien alueella.

Toiminnanharjoittaja voi halutessaan silti edellyttää koronapassia asiakkailta asiakas- ja toimitiloissa tai yleisötilaisuudessa, vaikka sillä ei vapautuisikaan rajoituksista. Koronapassia voi edellyttää, jos tilojen käyttöön tai tilaisuuden henkilömäärään kohdistuu rajoitus ja jos kyseessä on sellainen tila, jossa koronapassi on mahdollista ottaa käyttöön.

EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallisesta käytöstä säädetään tartuntatautilain 58 i §:ssä. Tartuntatautilain 58 c §:ssä säädettyjä toimenpiteitä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi tulee noudattaa, vaikka toiminnanharjoittaja olisi ottanut EU:n digitaalisen koronatodistuksen käyttöön.

Perustelut

Keskeiset asiaan vaikuttavat säädökset

Perustuslain (731/1999) 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia.

Perustuslain (731/1999) toisessa luvussa säädetään ihmisten perusoikeuksista.

Perustuslain 7 §:n mukaan jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen.

Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu.

Perustuslain 13 §:n mukaan jokaisella on oikeus lupaa hankkimatta järjestää kokouksia ja mielenosoituksia sekä osallistua niihin.

Perustuslain 16 § 3 momentin mukaan tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapaus on turvattu.

Perustuslain 18 §:n mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Perustuslakivaliokunnan mietinnössä (PeVM 25/1994 vp) määritellään perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset. Niitä ovat muun muassa rajoitusperusteiden hyväksyttävyyssvaatimus sekä rajoitusten suhteellisuusvaatimus. Rajoitusperusteiden tulee olla hyväksyttäviä. Rajoittamisen tulee olla painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatima. Lisäksi rajoitusten tulee olla välttämättömiä hyväksyttävän tarkoituksen saavuttamiseksi. Jokin perusoikeuden

rajoitus on sallittu ainoastaan, jos tavoite ei ole saavutettavissa perusoikeuteen vähemmän puuttuvin keinoin.

Tasavallan presidentti on 22.12.2021 vahvistanut lain tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (1221/2021); voimassa 1.1.2022 – 30.6.2022.

Lain mukaan eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan väliaikaisesti tartuntatautilain (1227/2016) 91 §:n 1 momentti, sekä lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 16 a–16 g §, 4 a luku sekä 58 a–58 m ja 59 a–59 e §, 79 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 87 a ja 89 a §.

Tartuntatautilain (1227/2016) 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, aluehallintovirasto voi päättää alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, jos kyseisten rajoitusten tekeminen on tarpeen usean kunnan alueella. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Säännöksen 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Tartuntatautilain 7 §:n 1 momentin mukaan tartuntatautien torjunnan yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali-

ja terveysministeriölle. Ministeriö vastaa valtakunnallisesta terveydenhuollon häiriötilanteisiin tai niiden uhkaan varautumisesta ja näiden tilanteiden johtamisesta. Em. säädöksen 2 momentin mukaan tartuntatautien torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena toimii Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, joka mm. tukee asiantuntemuksellaan sosiaali- ja terveysministeriötä ja aluehallintovirastoja, ylläpitää tartuntatautien torjuntaa palvelevia valtakunnallisia epidemiologisia seurantajärjestelmiä sekä ohjaa ja tukee tartuntatautien torjuntatyötä kunnissa, sairaanhoitopiirien kuntayhtymissä ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä.

Tartuntatautilain 58 c §:ssä säädetään toimenpiteistä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi:

Yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen sisätilojen sekä alueellisesti ja toiminnallisesti rajattujen ulkotilojen, joita käytetään asiakkaille tai osallistujille suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tietyinä ajankohtana, hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitetun toimijan on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava, että: 1) asiakkailta ja osallistujilta on mahdollisuus käsien puhdistamiseen; 2) asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet; ja 3) tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään.

Tässä pykälässä tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitetun toimijan tulee lisäksi järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan.

Edellä tässä pykälässä säädetyt velvollisuudet koskevat seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

- 1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetut ravitsemistoiminnan harjoittajat;
- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;
- 4) uskonnolliset yhdyskunnat;
- 5) julkisoikeudelliset laitokset.

Tässä pykälässä säädetyt velvollisuudet eivät kuitenkaan koske yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Tässä pykälässä säädetyt velvollisuudet eivät saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eivätkä ne saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Tartuntatautilain 58 d § määrittelee asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytykset covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi:

Jos on ilmeistä, että 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä on välttämätöntä, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 4 momentissa tarkoitettuja toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö on järjestettävä siten, että asiakkaiden ja toimintaan

osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä. Päätöksestä on käytävä ilmi, että toimija voi toteuttaa velvoitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla. Päätöksessä on lisäksi selostettava, mitä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä, jos kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun 1 momentissa tarkoitettuja tiloja ovat:

- 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun;
- 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettyinä ajankohtana;
- 3) tilat, joita käytetään 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

- 1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tai Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetut ravitsemistoiminnan harjoittajat;
- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;
- 4) uskonnolliset yhdyskunnat;
- 5) julkisoikeudelliset laitokset.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöstä ei sovelleta kuitenkaan oppilaitosten toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammattiurheilemiseen eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen saa tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Päätös on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

Tartuntatautilain 58 i §:n mukaan EU:n digitaalisen koronatodistuksen tulee kansallisessa käytössä osoittaa henkilön saaneen 16 g §:n 1 momentissa tarkoitetun täyden rokotussarjan vähintään seitsemän vuorokautta aiemmin, negatiivisen koronatestituloksen enintään 72 tuntia aiemmin tai sairastaneen laboratoriovarmistetun covid-19-taudin enintään kuusi kuukautta aiemmin.

Jos toiminnanharjoittaja edellyttää toiminnassaan 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvilta

yleisötilaisuuteen tai kyseiseen tilaan sen koko aukioloaikana pääsemiseksi 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä, 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädetyt asiakkaiden saapumista ja oleskelua, asiakaspaikkojen sijoittamista sekä asiakkaiden puhetta peittävän äänentoiston käyttämistä ja musiikin soittamisen rajoittamista koskevat velvoitteet, sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärärajoitukset sekä aukiolo- ja anniskeluaikarajoitukset taikka 58 tai 58 d §:ssä tarkoitetuissa covid-19-taudin leviämisen estämiseksi tehdyissä päätöksissä asetetut osallistujamäärää koskevat rajoitukset tai osallistujien sijoittumista koskevat velvoitteet eivät koske kyseistä yleisötilaisuutta, tilaa tai toimintaa. Jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on kieltänyt yleisötilaisuuden järjestämisen 58 §:n nojalla kokonaan, todistuksen esittämisedellytyksellä ei kuitenkaan saa poiketa päätöksessä asetetuista rajoituksista. Jos asiakas tai osallistuja ei esitä todistusta, toiminnanharjoittajan tulee evätä pääsy yleisötilaisuuteen tai tilaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä saa 2 momentissa tarkoitetulla tavalla edellyttää seuraaviin tiloihin pääsyn ehtona: 1) yleisötilaisuuksiin käytettävät sisä- ja ulkotilat; 2) ravitsemisliikkeet; 3) kuntosalit ja muut urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisäliikuntatilat; 4) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä tai läheisyydessä olevat pukuhuonetilat; 5) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriinkin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat; 6) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat; 7) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat; 8) museot, näyttelytilat ja muut vastaavat kulttuuritilat.

Toiminnanharjoittajan on kirjattava 58 h §:ssä tarkoitettuun suunnitelmaan tieto siitä, että se edellyttää 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajanjaksosta, jonka aikana 2 momentissa säädetyistä poiketen 58 ja 58 d §:ssä tarkoitetuissa viranomaispäätöksissä määrätyt sekä 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädetyt velvoitteet ja rajoitukset koskevat kyseisiä yleisötilaisuuksia, tiloja ja toimintaa riippumatta siitä, edellyttääkö toiminnanharjoittaja 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä. Asetuksen antamisen edellytyksenä on, että covid-19-rokotusohjelman vaikuttavuuden yllättävän ja merkittävän heikentymisen vuoksi on ilmeistä, ettei pelkkä 1 momentissa säädetty todistuksen esittämisedellytys estä riittävällä tavalla covid-19-taudin leviämistä, ja että se on taudin leviämisen sekä väestön terveyden vaarantavan vakavan terveydenhuollon ylikuormittumisen estämiseksi joko valtakunnallisesti tai tietyllä alueella välttämätöntä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on viipymättä ilmoitettava valtioneuvostolle, jos se katsoo, että mainittu tilanne tai sen perusteltu uhka on olemassa. Valtioneuvoston asetus saa olla voimassa enintään yhden kuukauden kerrallaan. Valtioneuvoston on tarkoin seurattava asetuksen ajantasaisuutta ja se on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

Tartuntatautilain 58 j §:n mukaan toiminnanharjoittajalla, sen palveluksessa olevalla tai sen tehtävää hoitavalla, jolla on tämän lain nojalla oikeus edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalla, on oikeus tarkastaa todistuksen voimassaolo, jos sen toimintaan kohdistuu 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetussa asetuksessa säädetty taikka 58 tai 58 d §:n mukaisessa viranomaispäätöksessä määrätty rajoitus tai velvoite. Todistukseen merkittyjen henkilötietojen käsittely edellyttää lisäksi asiakkaan ja toimintaan osallistuvan informointia. Henkilötietoja saa käsitellä vain todistuksen voimassaolon tarkastamiseksi ja sen tarkastamiseksi, täyttyvätkö edellytykset tilaan pääsemiseksi. Todistuksen tarkastaminen tulee toteuttaa siten, että toiminnanharjoittaja käyttää Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttamaa tai hyväksymää lukijaohjelmaa.

Lukijaohjelma saa näyttää toiminnanharjoittajan edustajalle vain todistukseen kirjatun henkilön nimen ja tiedon todistuksen voimassaolosta. Lukijaohjelmiston on oltava tietoturvallinen siten, ettei todistuksen tietoja ole lukijaohjelmalla mahdollista rekisteröidä tai tallentaa, eikä käsitellä todistusta muussa käyttötarkoituksessa.

Jos todistuksen tarkastaminen Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttamalla tai sen hyväksymällä lukijaohjelmalla ei ole teknisistä syistä mahdollista, todistuksen voimassaolon voi tarkastaa ilman sähköistä lukijaohjelmaa.

Toiminnanharjoittajalla, sen palveluksessa olevalla tai sen tehtävää hoitavalla, jolla on oikeus edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalla, on lisäksi oikeus tarkistaa asiakkaan ja toimintaan osallistuvan henkilöllisyys.

Tartuntatautilain 58 k §:n kunnan tulee järjestää kunnassa asuville 16- ja 17-vuotiaille lapsille, jotka eivät ole saaneet 16 g §:n 1 momentissa tarkoitettua täyttä rokotussarjaa, ja henkilöille, jotka eivät lääketieteellisistä syistä voi ottaa covid-19-rokotetta, maksutta heidän 58 i §:n 1 momentissa tarkoitettua koronatodistuksen saamiseksi tarvitsemansa covid-19-testaus.

Valtakunnallinen asiantuntemus ja ohjaus

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) mukaan koronaviruksen (SARS-CoV-2) aiheuttama tauti (COVID-19) tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana. Virus voi tarttua myös pinnoilta, joille on hiljattain päätyneet sairastuneiden hengitystie-eritteitä. Virus kiertää sekä Suomessa että laajasti muualla maailmassa, ja Suomen väestöstä suurin osa on yhä altis tartunnalle, sillä rokotteet eivät täysin estä tartuntoja. Osa väestöstä on rokottamattomia ja siten alttiina vakaville tautimuodoille. Testaamisella, sairastuneiden eristämällä, tartuntaketjujen jäljittämällä ja altistuneiden karanteenilla voidaan osaltaan, mutta ei yksinomaan, estää taudin leviämistä. Koronavirus tarttuu sosiaalisissa tilanteissa tehokkaasti.

Tartuntariskiä lisääviä tekijöitä ovat ahtaat, huonosti ilmastoidut sisätilat, kovaääninen puhe ja turvaväleistä lipsuminen myös ulkotiloissa, kun tavataan oman lähipiirin ulkopuolisia ihmisiä.

Valtioneuvosto on 9.9.2021 periaatepäätöksellään (STM/2021/170) puoltanut, että sosiaali- ja terveysministeriö tekee päätöksen toimintasuunnitelmasta covid-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseksi. Periaatepäätöksen mukaan toimintasuunnitelmalla tuetaan aluehallintovirastojen ja kuntien päätöksenteon oikeasuhtaisuus- ja välttämättömyysarviointia, torjutaan terveydenhuollon ylikuormittumista ja epidemian hallitsematonta leviämistä sekä ohjataan työtä mahdollisimman korkean rokotekattavuuden saavuttamiseksi. Yhteiskunnan avaamisella sekä erityistilanteissa paikallisiin ja voimakkaasti kohdennettuihin toimenpiteisiin siirtymisellä on ihmisten, talouden ja yritysten näkökulmasta myönteisiä vaikutuksia ja heidän toimintaedellytyksensä paranevat. Paikallisissa erityistilanteissa välttämättömillä rajoituksilla on edelleen hyötyjen ohella haitallisia sosiaalisia, yhteiskunnallisia ja taloudellisia vaikutuksia, mutta ne ovat merkittävästi aiempaa rajatumpia ja lyhytaikaisempia.

Suunnitelman mukaan rajoituksia asetetaan riskipotentiaaliltaan vastaaville toiminnoille, toimintaympäristönsä suhteutettuna, olennaisesti saman sisältöisinä ja tehoisina.

Alueellisten toimijoiden tukena on THL:n riskipotentiaalilin arviointimalli, joka on päivitetty 31.12.2021. Arviointimalli on alun perin tarkoitettu toimivaltaisten viranomaisten päätöksenteon tueksi jo tilanteeseen, missä yhteiskunta on avautumassa, mutta epidemiatilanne ja rokotuskattavuus eivät vielä salli kaikista tartuntojen leviämistä estävistä keinoista luopumista. Alueiden viranomaiset voivat käyttää riskinarviointitaulukkoa tukena arvioitaessa eri tilaisuuksiin liittyvää tartuntariskiä ja leviämispotentiaalia. Taulukossa arviointiin tartunnan olosuhderiskeihin vaikuttaa kuitenkin myös yleinen epidemiatilanne, joka voi myös vaihdella paikallisesti ja alueellisesti. Taulukkoa on

tulkittava huomioiden ajantasainen infektiopaine. Mallissa ei ole mainittu kaikkia mahdollisia tilanteita.

STM:n ohjauskirjeen *Epidemiatilanteen muutoksen edellyttämät toimenpiteet alueilla* (VN/31452/2021; 1.12.2021) mukaan yleisvaarallisten tartuntatautien epidemioiden ja epidemioiden leviämisen torjunta perustuu tilastollisiin todennäköisyyksiin sekä riskien ennakkolliseen hallintaan. Rajoitustoimien tarkoituksena on erityisesti ihmisten välisten tartuntoja mahdollistavien kontaktien syntymisen ennaltaehkäisy. Kyse on väestön käyttäytymiseen liittyvistä todennäköisyyksistä. Rajoitusten valmistelun ei tarvitse suoraan perustua siihen, että joissakin tilaisuuksissa tai toiminnoissa olisi tapahtunut altistumisia ja tartuntoja, vaan siihen, että erityisesti tuntemattomien ihmisten välisten pitkäaikaisten lähikontaktien rajoittamisella vähennetään todennäköisyyksiä taudin leviämiseen.

Ohjauksen mukaan rokottamattoman väestön ilmaantuvuus on noin nelinkertainen koko väestön ilmaantuvuuteen verrattuna. Erikoissairaanhoidon joutumisen riski on merkittävästi suurempi rokottamattomilla kuin kaksi kertaa rokotetuilla. Näin ollen paikallisesti tulee edelleen ryhtyä kohdennettuihin tehostettuihin toimenpiteisiin, mikäli paikallisella tasolla syntyy tai uhkaa syntyä merkittävä tautiryppäs tai useita, joissa taudin leviäminen väestöryhmien keskuudessa muodostaa ilmeisen riskin sille alttiiden ihmisten terveydelle ja kokonaishyvinvoinnille sekä myös välillisten vaikutustensa kautta laajemmille yhteiskunnallisille haitoille.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) toteaa antamassaan ohjauksessa 22.12.2021 (*Hätäjarrumekanismin käyttöönotto VN/33780/2021*) mm. seuraavasti: rokotuskattavuuden saavutettua kohdeväestössä ennalta asetetun 80 % tavoitetason kävi ilmeiseksi, että samaan aikaan lisääntyneet kontaktit ja rajoituksista luopuminen loivat kierteen, jossa tartunnat levisivät erittäin laajasti ja nopeasti rokottamattomien keskuudessa. Rokotusten kohderyhmien laajentamisella, testauksen lisäämisellä ja riskiperusteisesti kohdennetuilla sekä ns. koronapassin avulla suunnatuilla

rajoitustoimenpiteillä ei riittävästi ole pystytty tätä kehitystä estämään. Kun samaan aikaan kahden rokotuksen antama suojateho alkoi hiipua, tartuntoja on alkanut esiintyä myös ensiksi rokotetuilla riskiryhmillä. Sairaalahoidon tarve ja epidemian torjuntatoimien perusterveydenhuollolle aiheuttama kuormitus on lisääntynyt merkittävästi ja jatkuvasti, aiheuttaen myös hoidon saatavuuden tai oikea-aikaisuuden huomionarvoista heikentymistä muissa terveyspalveluissa. Välillisten vaikutustensa kautta tartuntojen leviäminen voi jatkossa vaikuttaa merkittävästikin myös ihmisten osallistumis- ja toimintamahdollisuuksiin ja siten vaikeuttaa tavoitteeksi asetettua yhteiskunnan auki pitämistä.

Ministeriö ohjaa, että epidemian leviämisalueen kriteerit täyttävillä alueilla arvioidaan ja otetaan arvion mukaisesti käyttöön mm. seuraava lisätoimenpide: rajoitetaan edellytysten täytyessä tartuntatautilain 58 §:n ja 58 d §:n mukaisin päätöksin ja niiden täyden soveltamisalan mukaisesti yleisötilaisuuksien järjestämistä ja tilojen käyttöä, kohdistuen myös matalan riskin tilaisuuksiin, tiloihin ja toimintoihin.

Ministeriö on pyytänyt alueellisia viranomaisia koronakoordinaatioryhmissä seuraamaan edelleen alueen epidemiatilannetta ja harkitsemaan sen perusteella, mitä suosituksia ja rajoituksia tarvitaan epidemian hillitsemiseksi.

Ministeriön suositukset eivät ole oikeudellisesti sitovia, vaan viranomaiset päättävät asiasta itsenäisesti.

Aluehallintovirastojen päätöksenteko perustuu alueensa yleiseen tilanteeseen ja asettaa alueen vähimmäisrajoitteet. Kunnan päätöksillä rajoitteita voidaan omalla alueellaan ajallisesti tai asiallisesti kohdennetulla tavalla tiukentaa. Näin ollen kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita. Kunkin alueen tilannetta arvioitaessa on merkitystä annettava myös ympäröivien

alueiden tartuntatilanteelle sekä valtakunnalliselle epidemiatilanteelle.

Kulloinkin käytettävät toimet valitaan kokonaisharkinnan perusteella siten, että epidemian hallinnassa saavutettava hyöty on mahdollisimman suuri suhteessa toimenpiteen aiheuttamiin sosiaalisiin ja taloudellisiin haittavaikutuksiin. Epidemian rajoitustoimilla on hyötyjen ohella haitallisia sosiaalisia, yhteiskunnallisia ja taloudellisia vaikutuksia, joita voi olla vaikea erottaa epidemian itsensä vaikutuksista.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) toteaa antamassaan ohjauksessa 3.1.2022 (*Tarkennus hätäjarrumekanismien käyttöönottoon liittyviin suosituksiin VN/21/2022*) mm. seuraavaa:

Ministeriö on 13.10.2021, 11.11.2021 ja 1.12.2021 antanut ohjauskirjeet uudistetun hybridistrategian toimintasuunnitelman soveltamisesta. Valtioneuvoston periaatepäätöksen 22.12.2021 puoltamana sosiaali- ja terveysministeriö on kirjeellään 22.12.2021 ohjannut ns. hätäjarrumekanismien mukaisten laajojen lisätoimien käyttöä.

Tämän ohjauksen jälkeen Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on 31.12.2021 antanut ministeriölle lausunnon (THL/6800/4.00.00/2021) aluevaalien vaalityön terveysturvallisuusriskeistä, jonka yhteydessä se täsmentää arvioitaan ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien epidemiologisesta merkityksestä ja tartuntariskien mahdollisista hallintakeinoista. Tämän johdosta myös ministeriö täydentää kirjeellään 22.12.2021 antamia suosituksia yleisötilaisuuksien osalta. Täydennetyt ohjauksen mukaan siltä osin, kun ulkotiloissa järjestettäviä yleisötilaisuuksia on välttämätöntä rajoittaa, harkinnassa kehoitetaan ottamaan huomioon mahdollisuudet ehkäistä tartuntariskiä osallistujien sijoittumista koskevilla velvoitteilla. Ministeriö ohjaa käyttämään tartuntatautilaista aiemmin poistettua lähikontaktin määritelmää, ja

harkitsemaan sen asettamista hallintopäätöksellä veloitteeksi ulkotilojen yleisötilaisuuksiin.

Valtioneuvoston koronaministerityöryhmä on eilen 7.1.2022 antanut koko Suomea koskevia yleisiä suosituksia. Ministerityöryhmä katsoo, että sisätilojen käyttöä ja sisätiloissa järjestettäviä tilaisuuksia on rajoitettava merkittävästi koko Suomessa. Suositusten mukaan matalan riskin ulkotilaisuuksia voidaan yhä järjestää, jos lähikontaktit voidaan välttää. Kerrallaan suositellaan tapaamaan korkeintaan viittä perheen ulkopuolista henkilöä.

Koronaviruksen leviämisestä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvat haitat

Uuden koronaviruksen aiheuttama infektio aiheuttaa lisääntyneitä kuolleisuutta, sairaala- ja tehohoidon tarvetta sekä pitkittyneitä tautimuotoa.

Lisääntyneestä rokotuskattavuudesta huolimatta vakavienkin tapausten määrä voi kasvaa merkittäväksi, jos tartuntojen kokonaismäärä nousee kovin korkeaksi. Vaikka rokottein pystytään estämään väestöstä vakavia sairastumisia, rokotteiden teho lieviä tautimuotoja vastaan ei ole yhtä hyvä, mikä johtaa sairauspoissaoloihin.

Rokottamattomien ihmisten riski tartuntaan ja sitä kautta myös vakaviin tautimuotoihin kasvaa taudin väestöilmaantuvuuden kasvaessa.

Terveystieteiden tutkimusten mukaan COVID-19 -tartuntojen vuoksi heikentää oleellisesti muiden sairauksien hoitoa.

Valtakunnallinen epidemiatilanne

Koronaepidemian valtakunnallista tilannekuvaa päivitetään Terveystieteiden tutkimuslaitoksen (THL) verkkosivuille.

Viikoilla 51 (23.12.2021), 52 (30.12.2021) ja 1 (6.1.2022) raporttia ei julkaista. Viikolla 50 (16.12.2021) raporttia ei myöskään julkaistu.

THL:n julkisen tiedotteen 5.1.2022 mukaan Suomessa todettiin 7 vuorokauden aikana (26.12.2021–1.1.2022) arviolta yli 38 700 uutta koronavirustapausta, edellisen viikon aikana todettiin noin 19 600 tapausta. 4.1.2022 mennessä on todettu yhteensä 363 varmistettua omikron-löydöstä. Sairaalahoidon kokonaiskuormitus on kasvanut, ja tehohoidon tarve on pysynyt samalla korkealla tasolla.

Viimeisten 14 vuorokauden aikana (19.12.2021–1.1.2022) uusia tartuntoja ilmaantui 1048 sataatuhatta asukasta kohden. Sitä edeltävillä kahdella viikolla tartuntoja ilmaantui 426 sataatuhatta asukasta kohden. 4.1.2022 arvioitu tehollinen tartuttavuusluku on kääntynyt selvään nousuun ollen 1,15-1,3 (90 prosentin todennäköisyysväli).

Viikon 52 lopussa erikoissairaanhoidossa oli yhteensä 205 potilasta, joista 153 vuodeosastoilla ja 52 teho-osastoilla. Tautiin liittyviä kuolemia oli 4.1.2022 mennessä ilmoitettu Tartuntatautirekisteriin yhteensä 1 599. 14 vuorokauden aikana (21.12.2021 – 4.1.2022) ilmoitettiin yhteensä 104 menehtynyttä, joista 76 prosenttia oli yli 70-vuotiaita.

Mahdollisimman korkea rokotuskattavuus ja rokotussuojan ylläpito ovat ratkaisevan tärkeitä: ne rajoittavat epidemiaa suojaamalla yksilöä ja hillitsemällä oireetonta väestöleviämistä. 5.1.2022 mennessä Suomessa 5 vuotta täyttäneistä ja sitä vanhemmista 81 prosenttia on saanut vähintään ensimmäisen rokoteannoksen, 77,2 prosenttia on saanut vähintään kaksi rokoteannosta ja 23,1 prosenttia on saanut kolme rokoteannosta.

Viikon takaiseen (29.12.2021) verrattuna ensimmäisen rokoteannoksen kattavuus on kasvanut 0,2 prosenttiyksiköllä, toisen annoksen kattavuus 0,2 prosenttiyksiköllä ja kolmannen annoksen kattavuus 4,0 prosenttiyksiköllä.

Koronavirustestejä tehdään edelleen paljon ja positiivisten koronatestien osuus on yli kaksinkertaistunut. Ajalla 26.12.2021–1.1.2022 tehtiin yli 147 200 testiä ja kaikista testatuista näytteistä positiivisia oli noin 26 prosenttia, kun sitä edeltävän 7 vuorokauden aikana osuus oli 11,8 prosenttia.

Leviämisalueiden tunnusmerkit täyttyvät nyt koko Suomessa.

Omikron-variantti

Maailman terveysjärjestö WHO on 26.11.2021 nostanut uuden Botswanassa ja Etelä-Afrikassa alkujaan todetun omikron-koronavirusmuunnoksen (B.1.1.529) huolta aiheuttavien koronavirusmuunnosten listalle (VOC, variant of concern). Euroopan tautienhäikisy- ja valvontakeskus ECDC on 26.11.2021 julkaisemassaan riskiarviossa todennut omikron-virusmuunnoksen aiheuttavan merkittävän tai erittäin merkittävän terveysuhan EU/EEA-maiden kansalaisille. Euroopan tautienhäikisy- ja valvontakeskus ECDC on 15.12.2021 julkaissut uusimman riskiarvion omikron-muunnoksesta. Riskiarvion mukaan omikron-muunnoksen leviämisen todennäköisyys on erittäin korkea EU/ETA-alueella. Siihen liittyvä kansanterveysriskin yleinen taso on arvioitu erittäin korkeaksi.

THL:n 7.1.2022 tiedotteen mukaan jo kaksi annosta mitä tahansa Suomessa käytössä olevaa koronarokotetta antaa hyvän suojan omikronvariantin aiheuttamaa vakavaa, sairaalahoitoista tautia vastaan. Kolmas rokoteannos nostaa suojaa edelleen.

Britanniassa tehdyssä tutkimuksessa koronarokotteiden suoja vakavaa tautimuotoa vastaan oli hyvä eli 72 prosenttia vielä 5–6 kuukautta toisen rokoteannoksen jälkeen, mutta laski kuuden kuukauden jälkeen 52 prosenttiin. Kolmannen annoksen jälkeen suoja nousi lähes erinomaiseksi eli 88 prosenttiin.

Vielä tarvitaan lisää tutkimustietoa, eroaako suojateho vakavaa koronatautia vastaan riskiryhmissä ja iäkkäillä. Lisäksi tarvitaan tarkempaa ymmärrystä rokotesuojasta eri valmisteilla.

Koronarokotteiden antama suoja omikronin aiheuttamaa lievää koronavirusinfektiota vastaan vaikuttaa selvästi heikentyneen. Toisen rokoteannoksen antama suoja on 3–4 kuukauden jälkeen vähäinen eli 0–20 prosenttia. Kolmannen annoksen antama suoja on kohtalainen, alkuun noin 60–70 prosenttia. Suojateho lievää tautimuotoa vastaan laskee kahden kuukauden kuluessa noin 40 prosenttiin. Koronarokotteet vähentävät selvästi sairaalataakkaa myös omikronin aiheuttamassa tautitilanteessa, sillä ne ehkäisevät vakavia sairastumisia. Rokotteiden merkitys infektion leviämisen eli epidemian hallinnan kannalta kuitenkin vähenee, kun omikronista tulee valtavirus. Tartuntoja voi tulla tällöin hyvin paljon samanaikaisesti, mikä väistämättä lisää sairaalahoidon tarvetta.

Omikron-muunnoksen ominaisuuksista kertyy koko ajan lisätietoa.

Euroopan tautienehkäisy- ja valvontakeskus ECDC on arvioinut 15.12.2021 päivitettyssä riskinarviossa, että vaikka Omikron-muunnos ei aiheuttaisikaan vakavaa tautia yhtä usein kuin Delta-muunnos, Omikron-muunnoksen lisääntynyt tartuttamiskyky ja siitä johtuva tautitapausten eksponentiaalinen kasvu kumoavat nopeasti mahdolliset hyödyt. Sen vuoksi ECDC pitää erittäin todennäköisenä, että Omikron-muunnos aiheuttaa lisää sairaalahoitoja ja kuolemantapauksia niiden lisäksi, joita voidaan arvioida tuleviksi Delta-muunnoksen vuoksi.

Epidemiatilanne ja rajoitustoimien välttämättömyys tällä hetkellä Pohjois-Pohjanmaan alueella

Aluehallintovirasto seuraa tarkasti tartuntatautilain edellyttämällä tavalla tekemiensä rajoituspäätösten ajantasaisuutta.

Pohjois-Pohjanmaan epidemiatilanne on aluehallintoviraston käytettävissä olevien julkisten tietojen mukaan helpottanut

aiemmasta siten, että sairaalassa olevien koronapotilaiden määrä on vähentynyt; uusimpien julkisten 7.1.2022 klo 9.21 julkaistujen tietojen mukaan sairaalahoidossa Oulun yliopistollisessa sairaalassa on 17 potilasta.

Koronataudin ilmaantuvuus on Pohjois-Pohjanmaalla kaikista muista sairaanhoitopiireistä poiketen vähentynyt neljän viikon seurantajaksolla (ajanjakso 20.12.2021-2.1.2022 verrattuna jaksoon 6.12.2021-19.12.2021) ja sairaalahoidon kuormitus on kuluneen viikon aikana vähentynyt aiemmasta ennusteesta selvästi poiketen.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 7.1.2022 pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriä antamaan kiireellisesti lausunnon perusteluineen Pohjois-Pohjanmaalla voimassa olevien tartuntatautilain mukaisten rajoituspäätösten edellytyksistä nykyisessä epidemiologisessa tilanteessa, huomioiden tilanteen toteutunut ja arvioitavissa oleva tuleva kehitys, sekä kaikki tehdyt toimenpiteet ja niiden riittävyys epidemian hillitsemiseksi.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin lausunto

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri toimittanut 8.1.2022 aluehallintovirastoon asiassa laaditun lausunnon. Lausunnossa todetaan mm. seuraavaa:

Epidemiatilanne Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin (PPSHP) alueella 7.1.2022

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueella epidemiatilanne heikkeni loppuvuoden aikana. Ilmaantuvuusluku (tapausta per 100 000 asukasta) nousi marraskuun alusta lähtien ja alkoi tasaantua joulukuun puolenvälin jälkeen. Joulun pyhien jälkeen ilmaantuvuusluku on hieman nousussa, mutta nousu ei tammikuun ensimmäisen viikon aikana ole samalla tavalla jyrkkää kuin se on pääosin muualla Suomessa.

14 vrk:n ilmaantuvuus viimeisen kahden viikon ajalta (2.12. - 4.1.) on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) keräämien tietojen perusteella 684,9. 7 vrk:n ilmaantuvuusluvut viikoilta 50/51/52 ovat 400/328/342. Tartuntoja on ollut kaikissa Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kunnissa.

Tartuntojen korkea määrä on heijastunut sairaalahoidon tarpeeseen. Oulun yliopistollisessa sairaalassa koronapotilaiden määrä nousi marraskuu lopussa ja oli koko loppuvuoden selkeästi aiempaa korkeammalla tasolla määrän vaihdellessa 20-32 potilaan välillä. Erikoissairaanhoidon kuormitus on tammikuun ensimmäisen viikon aikana vähentynyt, koronapotilaita on ollut 15-21. Tehohoitoa vaativien potilaiden määrä on myös vähentynyt, tammikuun ensimmäisen viikon aikana tehohoidossa on ollut 3-4 potilasta. Perjantaina 7.1. Oulun yliopistollisessa sairaalassa on 17 potilasta, joista 3 on tehohoidossa.

PPSHP kuntien ja kuntayhtymien perusterveydenhuollon vuodeosastoilta saadun raportin perusteella päivittäinen potilasmäärä perusterveydenhuollon vuodeosastoilla on viikolla 1 ollut 18 - 24 Covid-19- potilasta.

Sairalahoidon tarpeen kasvun takia Oulun yliopistollisen sairaalan kiireetöntä toimintaa on jouduttu joulukuusta lähtien merkittävästi supistamaan. Kaksi vuodeosastoa on ollut suljettuna, jotta henkilökuntaa on riittänyt koronapotilaiden hoitoon. Supistuksia suunnitellaan purettavaksi 10.1.2021 alkavalla viikolla, tällöin avataan myös toinen suljettuna olleista vuodeosastoista.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueella on edelleen merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella. Kuntien tartunnan jäljitys on voimakkaasti kuormittunut, ja viive positiivisten kontaktoinnissa puhelimitse on jopa 10 vrk. PPSHP:n alueella tartunnanlähteistä pystyttiin selvittämään viikolla 52 53%

Ensimmäiset omikron-muunnokset PPSHP:n alueella on todettu 18.-24.12. otetuista näytteistä. Koska tyyppitysvastauksia ei ole vielä saatu 24.12. jälkeen otetuista näytteistä, on todennäköistä, että omikron-muunnoksia on jo merkittävä osuus PPSHP:n alueella kiertävistä koronaviruksista. Maailmalta ja Etelä-Suomesta saatujen tietojen perusteella omikron-muunnoksen tiedetään leviävän väestötasolla nopeammin kuin aiemmat muunnokset. PPSHP alueella tartuntamäärät ovat nousussa (edeltävän 7vrk:n ilmaantuvuus on noussut 312-389), mutta vielä ei ole nähtävissä samanlaista jyrkkää tapausmäärien kasvua kuin monella muulla alueella Suomessa. On todennäköistä, että tulevien viikkojen aikana PPSHP alueella tartuntamäärät kääntyvät jyrkempään kasvuun. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen 5.1.2022 lausunnon mukaan Omikron-muunnoksen kohdalla sairaalahoitoja on tartuntamääriin nähden väestötasolla 40-60% vähemmän kuin aiemmilla muunnoksilla. Tehohoidon osalta tarve voi olla vielä vähäisempi. Vaikka sairaalahoitoa vaativia vakavia tautitapauksia tulee prosentuaalisesti vähemmän, on sairaalahoidon kuormittumista odotettavissa, koska tapausmäärät tulevat olemaan suuria.

Alueen koronatestauskapasiteetti on toistaiseksi riittänyt. Terveydenhuollossa tehtävien testien rinnalla käytetään kotitestausta. Positiivisten näytteiden osuus on THL:n keräämien tietojen mukaan ollut alkuvuodesta noin 16%.

Alueen yli 12-vuotiaiden rokotuskattavuus on 1. rokotteen osalta 87,1 %, 2. rokotteen osalta 82 % ja 3. rokotteen osalta 24,8 %.

Tartuntatautilain 58 g § mukaisen päätöksen edellytykset

Koska terveydenhuollon kuormitus näyttää ainakin toistaiseksi helpottuneen, aluehallintovirasto on pyytänyt sairaanhoitopiiriä arvioimaan perustellen TTL 58 g § soveltamisedellytysten täyttymistä.

Päätös saadaan tehdä vain, jos

1) kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella; ja

2) tartuntojen määrän sairaanhoitopiirin alueella arvioidaan asiantuntija-arvion mukaan johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävään lisääntymiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden tai asiakkaiden hoivan tai potilaiden hoidon olennaiseen vaarantumiseen taikka muuhun vastaavaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri toteaa, että tartuntatautilain 58g § soveltamisedellykset eivät juuri tällä hetkellä täyty.

Sairanhoitopiirin alueella todetaan edelleen merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Tämänhetkisten tartuntamäärien ei kuitenkaan arvioida lähiaikoina johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävään lisääntymiseen. Rokotusten etenemiseen liittyen sairaalahoidon tarpeen suhteellinen osuus tartunnan saaneista on viime kuukausien aikana pikkuhiljaa pienentynyt. Tämänhetkisen tiedon mukaan Omikron-muunnoksen vallatessa tilaa aiemmilta muunnoksilta sairaalahoidon tarpeen suhteellinen osuus sairastuneista arvioidaan pienenevän, mutta tämä vähenemä ei heijastu täysimääräisenä sairaalakuormitukseen, koska väestöstä sairastuu aiempaa suurempi osuus yhtä aikaa.

Tämänhetkisten tartuntamäärien ei arvioida lähiaikoina johtavan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden tai asiakkaiden hoivan tai potilaiden hoidon olennaiseen vaarantumiseen

taikka muuhun vastaavaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen.

Tartuntatautilain 58 d § mukaisen päätöksen edellytykset

Koska terveydenhuollon kuormitus näyttää ainakin toistaiseksi helpottuneen ja epidemiologinen tilanne muuttuneen, aluehallintovirasto on pyytänyt sairaanhoitopiiriä arvioimaan perustellen TTL 58 d § soveltamisedellytysten täyttymistä.

TTL 58 d § mukainen päätös saadaan tehdä, jos kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella. Lisäksi on oltava ilmeistä, että 58 c § mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri toteaa, että 58 d § soveltamisedellytykset täyttyvät. Sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen. Taudin ilmaantuvuus on lievässä nousussa (edeltävän 7vrk:n ilmaantuvuus 312-389) ja noin 47%:ssa tartunnoista tartunnanlähde ei ole tiedossa.

PPSHP:n alueella voimassa olevat suositukset (laaja maskisuositus, etätyö- ja etäkokoussuositus, suositus välttää yksityistilaisuuksia) ja 58 c § mukaiset toimenpiteet eivät ole riittäviä estämään epidemian leviämistä.

Tartuntatautilain 58 §:n mukaisen päätöksen edellytykset

Koska epidemiologinen tilanne alueella vaikuttaa muuttuneen, aluehallintovirasto on pyytänyt sairaanhoitopiiriä arvioimaan perustellen 58 § soveltamisedellytysten täyttymistä.

Soveltamisedellytykset TTL 58 §:n mukaiselle päätökselle ovat seuraavat:

Kun laajaa tartunnan vaaraan aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odottavissa, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri toteaa, että 58 § soveltamisedellytykset täyttyvät. Covid-19 tautia on edeltäneen kahden viikon aikana todettu kaikissa Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kunnissa.

Arviomme mukaan TTL 58 § mukainen rajoitustoimenpide on välttämätön, koska tiedämme alueella jo olevan omikron-muunnosta ja tiedämme myös, että omikron-muunnoksen yleistyminen tulee johtamaan sairaalahoidon tarpeen lisääntymiseen, mikä on nähtävillä jo Etelä-Suomen sairaanhoitopiireissä.

Yleisötilaisuuksissa ja yleisissä kokouksissa kokoontuu suuri määrä toisilleen tuntemattomia ihmisiä. COVID-19 tartunnat leviävät tällä hetkellä väestössä laajalti omikron-muunnoksen levitessä myös PPSHP:n alueen väestössä. Tartuttavuus on suurinta oireiden alkaessa ja jo ennen oireita. Tästä johtuen on hyvin todennäköistä, että osallistujien joukossa on tartuttavassa vaiheessa olevia oireettomia tai lieväoireisia ihmisiä.

Maailmalta ja Etelä-Suomesta saadut kokemukset viittaavat siihen, että omikron-variantilla on nopea leviämispotentiaali. Vaikka tämä muunnos aiheuttaa prosentuaalisesti vähemmän sairaalahoitojaksoja, niin suurempi määrä ihmisiä sairastuu kerralla, joka muodostaa merkittävän riskin sille, että sairaalahoito tulee kuormittamaan tulevana viikkoina. On suuri riski siihen, että

yleisötilaisuuksissa ja yleisissä kokouksissa syntyy laajoja altistumisia ja uusia tartuntaketjuja.

Nykyisessä epidemiologisessa tilanteessa yleisötilaisuuksilla ja yleisillä kokouksissa katsotaan olevan merkittävä rooli tartuntojen leviämisessä. Tartuntamäärien ollessa näin suuria ja erityisesti koska tartuntamäärät ovat noususuuntaisia, ei ole eroteltavissa sellaisia tilaisuuksia, joihin tartuntariskiä ei liittyisi. Koska Etelä-Suomen sairaanhoitopiirien kokemusten perusteella on tiedossa, että nousevat tartuntamäärät tullee heijastumaan myös sairaalahoidon määrään, sairaanhoitopiiri katsoo, että yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset tulisi kieltää kokonaan sekä sisä- että ulkotiloissa. Tässä epidemiologisessa tilanteessa sairaanhoitopiiri arvioi, että rajoitustoimia on perusteltua purkaa varovaisuusperiaatteen mukaisesti asteittain. TTL 58 g rajoitusten purkautumisen vaikutusta tartuntojen leviämiseen on syytä seurata hetken aikaa ennen kuin tehdään lisää rajoitusten purkamisia. Tästä syystä sairaanhoitopiiri katsoo, että kieltä tulisi koskea myös ulkotiloissa järjestettäviä yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia vaikka ulkona tartuntariskin on arvioitu olevan pienempi kuin sisätiloissa.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri arvioi, että yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset tulisi kieltää kokonaan sekä sisä- että ulkotiloissa.

Rajoitustoimenpideharkinta Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa ja toimenpiteet asiassa

Käytettävissä olevan selvityksen, vastaanotetun asiantuntijatiedon sekä valtakunnallisen ohjauksen ja aluehallintovirastoon koronapandemian aikana kertyneen tiedon kokonaisarvioinnin perusteella Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on päätenyt seuraavaan:

- 1) Tartuntatautilain 58 g §:n mukaisen tilojen sulkupäätöksen edellytykset eivät täyty tällä hetkellä (8.1.2022) Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kuntien alueella. Tartuntatautilain 58 g §:n 7 momentti edellyttää, että päätöksen ajantasaisuutta on tarkoin seurattava ja se on välittömästi kumottava, jos säädetyt edellytykset eivät enää täyty, joten Pohjois-Suomen aluehallintovirasto kumoaa päätöksen PSAVI/11698/2021 välittömästi.
- 2) Tartuntatautilain 58 d §:n mukaisen tilojen käytön edellytyksistä määräävän päätöksen soveltamisedellytykset ja välttämättömyys täyttyvät Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kuntien alueella. Aiemmin annettu päätös PSAVI/11700/2021 on voimassa 31.1.2022 saakka. Päätöstä ei ole tarpeen nyt muuttaa.
- 3) Tartuntatautilain 58 §:n mukaisen yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten kieltopäätöksen lakisääteiset edellytykset ja välttämättömyys täyttyy Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kuntien alueella. Aluehallintovirasto katsoo tällä hetkellä oikeasuhtaiseksi toimenpiteeksi kieltää kaikki sisätilojen yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset. Aluehallintovirasto katsoo kuitenkin, sairaanhoitopiirin lausunnosta poiketen, oikeasuhtaiseksi sallia ulkona järjestettävät hyvin pienet yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset.

Perustelut:

- a. Ulkona tartuntariski on pienempi kuin sisätiloissa (*tämä käy ilmi mm. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin lausunnosta 7.1.2022*).
- b. Sallimalla pienet ulkona järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joiden enimmäisosallistujamäärää (korkeintaan 5 henkilöä) ei voida nyt ylittää koronapassiakaan käyttämällä, varmistetaan osaltaan perustuslain 2 § mukaisen kansanvaltaisuuden toteutumista Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kuntien alueella aluevaalien 2022 aikana.
- c. Valtioneuvoston koronaministerityöryhmä on eilen 7.1.2022 antanut yleisiä suosituksia koko Suomea koskien. Suositusten mukaan matalan riskin ulkotilaisuuksia voidaan yhä järjestää, jos lähikontaktit voidaan välttää. Kerrallaan suositellaan tapaamaan korkeintaan viittä perheen ulkopuolista henkilöä. Asetettu henkilömääräraja vastaa valtioneuvoston suositusta.
- d. STM on ohjauksessaan (VN/21/2022) 3.1.2022 kehottanut mm. aluehallintovirastoja ottamaan ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien rajoittamisharkinnassa huomioon mahdollisuudet ehkäistä tartuntariskiä osallistujien sijoittumista koskevilla velvoitteilla. Tartuntatautilain 58 c §:ssä säädetään alueellisesti ja toiminnallisesti rajattuja ulkotiloja koskevista velvoitteista toiminnan järjestäjälle covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi. Aluehallintovirasto katsoo, että hyvin pienissä, korkeintaan viiden henkilön tilaisuuksissa 58 c §:n velvoitteilla saavutetaan tavoiteltu vaikutus, joten voimakkaampaa velvoitetta ei ole perusteltua asettaa ulkotilojen osalta.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriä on kehoitettu viipymättä ilmoittamaan Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle, jos aluehallintoviraston rajoituspäätösten välttämättömyys ja oikeasuhtaisuus muuttuu siten, että aluehallintoviraston rajoituksia tulisi sairaanhoitopiirin arvion mukaan lopettaa tai niitä tulisi lieventää.

Aluehallintovirasto toteaa vielä, että valtakunnallinen epidemiologinen tilanne on heikentynyt selvästi aiemmasta ja niin sanottu hätäjarru on otettu käyttöön (VN/33780/2021). Aluehallintovirasto seuraa erityisen tarkasti tilannetta ja arvioi uusien rajoituspäätösten tarvetta alueellaan.

Rajoituksen oikeasuhtaisuus

Arvioitaessa tartuntatautilain mukaisten rajoitusten asettamista on otettava huomioon tartuntatautilain säännökset kokonaisuutena sekä tällä päätöksellä osin rajoitettavat, osin turvattavat perusoikeudet ja niiden välinen tasapaino.

Rajoitustoimenpiteiden käyttö edellyttää kokonaisvaltaista arvioita, jossa päätöksiä punnitaan epidemiologisten, sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten suhteen sekä suhteessa perusoikeuksiin. Perustuslain 19 §:n 3 momentissa säädetään julkiselle vallalle velvoite turvata jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut ja edistää väestön terveyttä. Lisäksi julkisen vallan tulee perustuslain 7 §:n mukaisesti turvata oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset ohjaavat rajoitusten laajuutta ja sisältöä. Olennaisista vaatimuksista rajoitusten hyväksyttävyydestä ja oikeasuhtaisuudesta sekä rajoitusten tarkkarajaisuus, täsmällisyys ja säätäminen lailla siltä osin kuin kyse on vapauksien rajoittamisesta.

Tartuntatautilain 58 §:n mukaiset rajoitukset eivät aluehallintoviraston käsityksen mukaan nykytilanteessa kokonaisuutena arvioiden ole perustuslain 6 § mukaisen

yhdenvertaisuuden, 7 § mukaisen henkilökohtaisen vapauden, koskemattomuuden ja turvallisuuden, 13 § kokoontumisvapauden tai 18 § mukaisen elinkeinovapauden vastaisia, vaan ne pikemminkin varmistavat tässä epidemiologisessa tilanteessa henkilöiden turvallisuutta perustuslain 7 § mukaisesti turvaamalla terveysturvallista osallistumista yleisötapahtumiin tai yleisiin kokouksiin. Lisäksi rajoituksen kohdentamista arvioitaessa on aluehallintovirasto soveltanut hallintolain 6 § mukaisia oikeusperiaatteita.

Joukkoaltistumisia ja tautiryvästyksiä on tähän mennessä esiintynyt epidemiologisesti erilaisilla alueilla. Ihmiset liikkuvat alueiden välillä paljon, ja etenkin suurempiin tapahtumiin usein saavutaan eri puolilta maata, jolloin valtakunnallinen epidemiatilanne vaikuttaa myös alueen tilanteeseen. Alueilla on myös kuntia, joissa epidemiatilanne on rauhallisempi, mutta pienissä kunnissa taudin suhteellinen ilmaantuvuus voi nousta rajusti muutamankin tapauksen myötä. Huonontunut epidemiatilanne alueen kunnissa voi aiheuttaa altistumisia ja tartuntoja myös niissä kunnissa, missä tartuntoja ei ole ajankohtaisesti todettu. Aluehallintoviraston arvion mukaan alueen epidemiologisen tilanteen ja tiedossa olevien riskien vuoksi taudin leviämisen estäminen ennakoivasti on välttämätöntä myös niissä kunnissa, joissa tilanne on nyt rauhallisempi.

Hybridistrategian toimintasuunnitelman oikeudellisen tilannearvion osalta todetaan, että tartuntatautilaki edellyttää viranomaisilta välittömiin toimiin ryhtymistä sen jälkeen, kun tieto torjuntatoimia edellyttävän tartuntataudin esiintymisestä on saatu. Viranomaisten toimien tulee olla ripeitä ja tilannetta ennakoivia.

Johtopäätökset

Aluehallintovirasto toteaa, että tartuntatautilain 58 §:n mukainen välttämättömyysarvio on kokonaisharkintaa, jossa yksin koronatartuntojen ilmaantuvuusluvulle tai muulle yksittäiselle tekijälle ei voida antaa ratkaisevaa merkitystä.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätös perustuu tämänhetkiseen alueellisen tilanteen kokonaisarvioon, jossa on arvioitu COVID-19 -taudin alueellisia tosiasiallisia vaikutuksia kansanterveyteen ja otetaan huomioon THL:n asiantuntemuksen lisäksi myös alueellisten viranomaisten näkemykset, sekä sosiaali- ja terveysministeriön antama ohjaus rajoitustoimien tarpeellisuudesta. Myös valtakunnallinen tilanne ja valtioneuvoston julkaisemat tavoitteet epidemian hillitsemiseksi on huomioitu.

Alueellinen terveydenhuollon kuormitus Pohjois-Pohjanmaalla on helpottanut hieman aiemmasta. Alueella voimassa olevat suositukset, 58 c § mukaiset ja muut jo tehdyt toimenpiteet eivät ole riittäviä estämään tartuntojen leviämistä etenkin, kun tilojen väliaikaista sulkemista asiakkailta ja osallistujilta koskeva päätös kumotaan. Terveydenhuollon kuormitus on kohonneella tasolla ja alueen kuntien tartunnanjäljitys on voimakkaasti kuormittunut, ja viive positiivisten kontaktoinnissa puhelimitse on pitkä. Tartunnanlähteiden selvittäminen on onnistunut vain noin puolessa tapauksista.

Eduskunnan perustuslakivaliokunnan mukaan (PeVM 25/1994 vp) jokin perusoikeuden rajoitus on sallittu ainoastaan, jos tavoite ei ole saavutettavissa perusoikeuteen vähemmän puuttuvuin keinoin.

Ihmisten kokoontumisiin liittyvä tartunnan leviämisen riski on tällä hetkellä liian suuri, jolloin rajoitustoimet ovat välttämättömiä. Aluehallintoviraston arvion mukaan tilanteeseen vaikuttaa alueellisen epidemiologisen tilanteen ohella valtakunnallinen ja lähialueiden kokonaistilanne, jolloin tiedossa olevien riskien vuoksi taudin leviämisen estäminen on erittäin tärkeää.

Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyin tavoin ennaltaehkäistä tartuntatautilanteen pahenemista.

Tällä rajoituksella aluehallintovirasto puuttuu kokoontumisvapauteen ja muihin perusoikeuksiin mahdollisimman vähäisessä määrin nyt vallitsevassa epidemiatilanteessa.

Päätöksen vaikutuksia yhteiskuntaan, talouteen, elinkeinoelämään ja perusoikeuksien toteutumiseen on arvioitu. Päätös ei kajoa näihin enempää kuin on välttämätöntä alueen tämänhetkisessä epidemiologisessa tilanteessa.

Edellä todetun perusteella Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueella voidaan todeta laaja yleisvaarallisen tartuntataudin (COVID-19) vaara. Tämä määräys on välttämätön yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kuntien alueella.

Aluehallintovirasto arvioi tätä rajoituspäätöstä uudelleen, jos alueellinen epidemiologinen kokonaistilanne muuttuu. Rajoitukset on purettava kokonaan tilanteessa, jossa ne eivät ole enää välttämättömiä eikä EU:n digitaalisen koronatodistuksen käyttömahdollisuus vaikuta tähän arvioon.

Aluehallintovirastojen päätöksenteko perustuu alueiden yleiseen tilanteeseen ja asettaa alueen vähimmäistoimenpidetason. Kunnan tartuntatautilain 58 §, 58 d § tai 58 g § mukaisilla päätöksillä

rajoitteita voidaan paikallisesti tiukentaa päätösten edellytysten täyttyessä.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Päätöksessä mainitut

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Pasi Eskola (puh. 0295 017 500).

Ylijohtajan sijaisena
johtaja

Maria Siurua

Aluehallintoylilääkäri

Pasi Eskola

Aluehallintovirasto käyttää sähköistä hyväksyntää, jonka merkinnät ovat asiakirjan lopussa.

JAKELU JA SUORITEMAKSU**Päätös yleistiedoksiantona**

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa 9.2.2022 saakka. Päätöksen nähtävälle asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi. Tämän päätöksen tiedoksisäännin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kunnat ja kuntayhtymät

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, jota pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Oulun poliisilaitos

Jokilaaksojen ja Oulu-Koillismaan pelastuslaitokset

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtioneuvoston kanslian viestintäosasto (kirjaamo.vnk@gov.fi)

Maksutta

Tämä asiakirja PSAVI/128/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/128/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Eskola Pasi 08.01.2022 20:21

Ratkaisija Siurua Maria 08.01.2022 20:21